17

sz.n.

5.

TITKOS!

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
HONVÉDELMI MINISZTERE

1154 ..... sz. példány.

A MINŐSÍTÉS MEGSZŰNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
ELNÖKI TANÁCSÁNAK
1959. ÉVI 106. SZÁMÚ HATÁROZATA ÉS ANNAK
VÉGREHAJTÁSI UTASÍTÁSA

A NÉPHADSEREG HIVATÁSOS ÁLLOMÁNYÁNAK SZOLGÁLATÁRÓL

17

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /1

TITKOS!

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
HONVÉDELMI MINISZTERE

Készült: 1500 pld.-ban.
1 pld.: 16 lap.
Nyomdai sfsz.: 52.

A MINŐSÍTÉS MEGSZŰNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
ELNÖKI TANÁCSÁNAK
1959. ÉVI 106. SZÁMÚ HATÁROZATA ÉS ANNAK
VÉGREHAJTÁSI UTASÍTÁSA

A NÉPHADSEREG HIVATÁSOS ÁLLOMÁNYÁNAK SZOLGÁLATÁRÓL

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /2

Az álló betűs szedés: a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1959. évi 106. számú határozatának szövege,

a *dőlt betűs* szedés: a Magyar Népköztársaság honvédelmi minisztere végrehajtási utasításának szövege.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /3

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG ELNÖKI TANÁCSÁNAK

1959. évi 106. számú

HATÁROZATA

ÉS ANNAK VÉGREHAJTÁSI UTASÍTÁSA A NÉPHADSEREG HIVATÁSOS ÁLLOMÁNYÁNAK SZOLGÁLATÁRÓL.

I. FEJEZET.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK.

1. §. (1) A néphadsereg hivatásos állománya, hivatásos szolgálatot teljesítő tábornokokból, tisztekből és tiszthelyettesekből áll.

(2) A néphadsereg hivatásos állományába tartoznak a honvédelmi miniszter által szolgálattételre más szervhez tartósan vezényelt tábornokok, tisztek és tiszthelyettesek is (27. §.).

2. §. A néphadsereg hivatásos állományában a rendfokozatok sorrendje:

a) tiszthelyettesek:	őrmester, törzsőrmester, főtörzsőrmester,
b) tisztek:	
— beosztott tisztek:	alhadnagy, hadnagy, főhadnagy, százados,
— főtisztek:	őrnagy, alezredes, ezredes,
c) tábornokok:	vezérőrnagy, altábornagy, vezérezredes, hadseregtábornok.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /4

3. §. A hivatásos állomány — szolgálatának jellegénél fogva

összfegyvernemi,
fegyvernemi és
szakszolgálatos állománycsoportokra oszlik.

Vh. ut. 1.:

Az állománycsoportosítást és a szakmai szám rendszert a honvédelmi miniszter külön utasításban szabályozza.

4. §. (1) A néphadsereg hivatásos állományának tagjai a haza önként vállalt fegyveres szolgálatát és védelmét kötelesek a katonai eskühöz híven teljes odaadással és önfeláldozó hűséggel teljesíteni.

(2) A néphadsereg hivatásos állományába tartozó személyeket — a jelen határozat rendelkezései szerint —, megilleti a rendfokozatban való előlépés, a rendszeres illetmény és egyenruházati ellátás, a fizetett szabadság, a honvédségi egészségügyi ellátás joga, továbbá a hivatásos állományból való elbocsátás esetében a leszerelési segélyhez, illetőleg a honvédségi nyugdíjhoz való jog.

II. FEJEZET.

A HIVATÁSOS ÁLLOMÁNYBA VALÓ FELVÉTEL ÉS ELSŐ RENDFOKOZATBA VALÓ KINEVEZÉS.

5. §. A néphadsereg hivatásos állományába önként jelentkezés alapján azok a politikailag és erkölcsileg megbízható büntetlen előéletű, hadköteles korban lévő, fegyveres katonai szolgálatra alkalmas magyar állampolgárok — a honvédelmi miniszter által meghatározott esetekben nők is — vehetők fel, akik a katonai szolgálatot élethivatásul választották és a jelen határozatban, illetőleg az ennek alapján kiadott rendelkezésekben előírt követelményeknek megfelelnek.

Vh. ut. 2.:

A fegyveres katonai szolgálatra való alkalmasságot a honvédelmi miniszter külön szabályozza. Ugyancsak külön történik intézkedés a nők hivatásos állományba vételének szabályozására.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /5

6. §. A néphadsereg hivatásos állományába felvehető:

a) tisztnek:

— aki a tiszti iskolát eredményesen elvégezte és az államvizsgát sikeresen letette,

— aki a néphadseregben tartalékos tiszti rendfokozattal rendelkezik,

— aki, mint hivatásos tiszthelyettes a tiszti iskola tanulmányi anyagából sikeres vizsgát tett,

— aki háború idején a rövidített tiszti tanfolyamot eredményesen elvégezte.

b) tiszthelyettesnek:

— aki a hivatásos tiszthelyettesi iskolát (tanfolyamot) eredményesen elvégezte,

— aki a szakszolgálatos tiszthelyettesi szakvizsgát — a vezérkar főnökének engedélye alapján — tanfolyam elvégzése nélkül letette,

— aki háború idején a rövidített hivatásos tiszthelyettesi tanfolyamot eredményesen elvégezte.

Vh. ut. 3.:

A tiszti iskolára való felvétel, valamint a tiszti vizsga letételének szabályait a honvédelmi miniszter állapítja meg.

A tiszthelyettesi iskolára (tanfolyamra) való felvétel, illetőleg a szakszolgálatos tiszthelyettesek szakvizsgájának feltételeit a vezérkar főnöke állapítja meg. Hivatásos tiszthelyettesi iskolát elvégzettnek kell tekinteni azt, aki elvégezte a fegyvernemi tisztképző iskolát és tiszthelyettesi rendfokozatba került kinevezésre.

7. §. Az első rendfokozatba való kinevezés szabályai:

a) őrmesteri rendfokozatba kerülnek kinevezésre, akik a hivatásos tiszthelyettesi iskolát (tanfolyamot) eredményesen elvégezték, vagy a szakszolgálatos tiszthelyettesi szakvizsgát eredményesen letették. Azokat a tiszthelyetteseket, akik továbbszolgálatuk ideje alatt magasabb rendfokozatot értek el, hivatásosként az elért rendfokozatba kell kinevezni.

b) alhadnagyi, illetőleg hadnagyi rendfokozatba lehet kinevezni tanulmányi eredményüktől függően:

— a tiszti iskola végzett növendékeit, az államvizsga sikeres letétele után,

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /6

— azokat a hivatásos tiszthelyetteseket, akik a tiszti iskola anyagából sikeres vizsgát tettek.

8. §. A hivatásos állományba való felvétel és az első rendfokozatba való kinevezés joga tisztek esetében a honvédelmi minisztert, tiszthelyettesek esetében a vezérkar főnökét illeti meg.

9. §. (1) A honvédelmi miniszter jogosult békében és háború idején egyaránt tartalékos állományból, kivételes esetekben a polgári életből is megfelelő szakmai, illetőleg politikai képzettségű személyeket a 6. és 7. §-okban meghatározott előfeltételek nélkül is hivatásos tiszti szolgálatra átvenni és békében alezredesig, háborúban ezredesig bezárólag saját hatáskörében kinevezni, illetőleg békében ezredesi kinevezés végett a Minisztertanácshoz, tábornok kinevezése végett a Minisztertanács útján az Elnöki Tanácshoz előterjesztést tenni.

(2) Tiszthelyettesek esetében az (1) bekezdésben meghatározott jog a vezérkar főnökét illeti meg.

III. FEJEZET

A MAGASABB RENDFOKOZATBA VALÓ ELŐLÉPTETÉS.

10. §. (1) Magasabb tiszti rendfokozatba alezredesig bezárólag a honvédelmi miniszter léptethet elő.

(2) Háború idején tiszteket magasabb rendfokozatba előléptethetnek:

— századosig a honvédelmi miniszter helyettesei és a vezérkar főnöke,

— főhadnagyig saját fegyvernemük, illetőleg állományuk körében a néphadsereg fegyvernemi parancsnokai, szolgálati ág főnökei és hadseregparancsnokai is.

Vh. ut. 4.:

A magasabb rendfokozatba való előléptetés történhet soron — az egyes rendfokozatokra megállapított várakozási idő leteltével —, továbbá soronkívül, a várakozási idő letelte előtt, valamint a soronkövetkező rendfokozat(ok) kihagyásával magasabb rendfokozatba.

11. §. (1) Ezredesi rendfokozatba békében a honvédelmi miniszter előterjesztésére a Minisztertanács nevez ki.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /7

(2) Háború idején a honvédelmi miniszter is jogosult ezredesi rendfokozatba előléptetni.

12. §. Tábornoki rendfokozatba békében és háború idején egyaránt a honvédelmi miniszternek a Minisztertanács útján tett előterjesztésére a Népköztársaság Elnöki Tanácsa nevez ki.

13. §. (1) Hivatásos tiszthelyettesi rendfokozatba a vezérkar főnöke léptet elő.

(2) Háború idején a fegyvernemi parancsnokok, szolgálati ág főnökök, a hadsereg-, hadtest- és hadosztályparancsnokok is jogosultak az állományukba tartozó tiszthelyetteseket a soronkövetkező rendfokozatba előléptetni.

14. §. (1) A soronkövetkező rendfokozatba — megfelelő minősítés esetén — elő kell léptetni azt a tisztet és tiszthelyettest, akinek az előző rendfokozatban megállapított várakozási ideje letelt, az új rendfokozat nem haladja meg az előléptetendő szervezetszerű beosztására megállapított rendfokozatot és az előléptetendő ellen fegyelmi, becsületügyi, vagy büntető eljárás nincs folyamatban, illetőleg a várakozási idő meghosszabbítását (17. §. (2) és (3) bekezdés) nem rendelték el.

Vh. ut. 5.:

Ha az eljárás felmentéssel végződött, a felterjesztést késedelem nélkül eszközölni kell és az előléptetést az eredeti esedékesség napjával kell elrendelni.

(2) Egyes esetekben a folyamatosan kiválóan minősített tiszteket, illetőleg tiszthelyetteseket a beosztásukban rendszeresített rendfokozatnál eggyel, a 17. §. (1) bekezdés b) pontja esetében kettővel magasabb rendfokozatba is elő lehet léptetni.

(3) Főtiszti (őrnagyi, alezredesi) rendfokozatba az a tiszt léptethető elő:

a) aki a katonai akadémiát sikerrel elvégezte, vagy

b) aki fegyvernemének, illetőleg a szakszolgálatának megfelelő egyetemi (főiskolai) képesítéssel rendelkezik, vagy

c) aki a főtiszti tanfolyamot elvégezte és ennek anyagából sikerrel vizsgát tett, vagy

d) aki a honvédelmi miniszter külön engedélye alapján a főtiszti tanfolyam elvégzése nélkül a tanfolyam anyagából sikerrel vizsgát tett.

(4) Ezredesi rendfokozatba az a tiszt léptethető elő, aki a katonai akadémiát sikerrel elvégezte, vagy fegyvernemének,

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /8

illetőleg a szakszolgálatának megfelelő egyetemi (főiskolai) képesítéssel rendelkezik.

(5) A honvédelmi miniszter háború idején, valamint egyes kivételes esetekben békében is a (3) és (4) bekezdésben megszabott előfeltételektől eltekinthet.

Vh. ut. 6.:

Amennyiben a tiszt nem megfelelő minősítés, vagy a megszabott szakképzettségi követelmény hiánya miatt, illetve azért nem léptethető elő, mert azt a szervezetszerű beosztására megállapított rendfokozat akadályozza, a várakozási időn túl eltöltött szolgálati éveket a később elért rendfokozat várakozási idejébe nem lehet beszámítani.

Vh. ut. 7.:

A 14. §. (3) bekezdés a) pontjában, továbbá a 14. §. (4) bekezdésében előírt feltételeknek megfelel az a tiszt, aki hazai, vagy külföldi katonai akadémia, illetőleg polgári egyetem, vagy főiskola nappali, esti vagy levelező tagozatának elvégzése után arról diplomát (oklevelet) szerzett. Nem tekinthető akadémiai (egyetemi, főiskolai) végzettségnek a tiszti iskola, továbbá a katonai akadémiákon szervezett rövidített idejű tanfolyam (pl. epk-i, mag. pk-i, stb. tanfolyam), továbbá a marxista-leninista esti egyetem elvégzése.

A főtiszti tanfolyam felállítására, tanulmányi anyagára, és a tisztek tanfolyamra való küldésére a honvédelmi miniszter külön rendelkezik.

Főtiszti tanfolyam elvégzése nélkül tehetnek vizsgát annak anyagából a honvédelmi miniszter külön engedélyével:

— azok a századosok és őrnagyok, akik a főtiszti tanfolyamra jelentkeztek, de oda felvételt hely hiányában nem nyertek, és felkészültségük alapján várható, hogy a tanfolyam elvégzése nélkül is sikeres vizsgát tesznek,

— főtiszti tanfolyam nélküli vizsgára bocsátásnál előnyben kell részesíteni azokat, akik a katonai akadémiákon szervezett 6 hónapot meghaladó tiszti (epk-i, mag. pk-i) tanfolyamot, illetőleg a marxista-leninista esti egyetemet elvégezték.

A tanfolyam nélküli főtiszti vizsga részletes szabályait a honvédelmi miniszter állapítja meg.

15. §. (1) Kivételes esetekben a szolgálat terén, vagy harccselekmény során felmutatott kiváló érdemekért, valamint magasabb beosztásba való helyezés esetén a megállapított várakozási idő letelte előtt bármely magasabb rendfokozatba a 14. §. (1)—(4) bekezdésére tekintet nélkül soronkívüli előléptetésnek van helye. (10—13. §.)

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /9

(2) A honvédelmi miniszter a vezérkar főnöke javaslatára tiszti rendfokozatba léptetheti elő a 7. §-ban meghatározott előfeltételektől függetlenül azt a tiszthelyettest, aki háború, illetve harccselekmények idején kiemelkedő személyi bátorságról, vagy harcvezetési készségről tett bizonyságot.

16. §. A Magyar Népköztársaság ellenségei elleni harcban, a szocialista társadalmi rend védelmében, a vagyoni és személyi biztonság megőrzésében és az elemi csapások elleni küzdelemben kiemelkedő személyi bátorsággal helytállt és hősi halált halt tábornokokat és tiszteket egy rendfokozattal, hivatásos tiszthelyetteseket pedig tiszti rendfokozatba elő kell léptetni. Ezek hátramaradott családtagjai kivételes ellátásra jogosultak.

Vh. ut. 8.:

A honvédelmi miniszter határozza meg azt, hogy az elhunyt személy, mely esetben tekintendő hősi halottnak. A 16. §-ban meghatározott esetben hősi halált halt személy előléptetése hivatalból — tiszthelyettesek esetében alhadnaggyá — történik.

A kivételes ellátás — többek között — magában foglalja a nyugellátásra való jogosultságon kívül, a honvédségi egészségügyi ellátást, a szolgálati lakás megtartását, a honvédségi polgári alkalmazottként való elhelyezésnél, továbbá a tiszti iskolára való felvételnél az elsőbbséget. A honvédségi beszerzési akciókra, honvédségi üdülő, kulturális intézmények és rendezvények látogatására való jogosultságot.

17. §. (1) Békében az egyes rendfokozatban eltöltendő várakozási idő:

a) (Nagysebességű repülőgépek hajózó állománya kivételével):

— őrmesteri rendfokozatban	4 év,
— törzsőrmesteri rendfokozatban	5 év,
— főtörzsőrmesteri rendfokozatban	nincs meghatározva,
— alhadnagyi rendfokozatban	2 év,
— hadnagyi rendfokozatban	3 év,
— főhadnagyi rendfokozatban	4 év,
— századosi rendfokozatban	5 év,
— őrnagyi rendfokozatban	6 év,
— alezredesi rendfokozatban	nincs meghatározva,

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /10

— ezredesi rendfokozatban — nincs meghatározva.

b) Nagysebességű repülőgépek hajózó állományánál békében, az egyes rendfokozatban eltöltendő szolgálati idő a következő:

— őrmesteri rendfokozatban	3 év,
— törzsőrmesteri rendfokozatban	3 év,
— főtörzsőrmesteri rendfokozatban	nincs meghatározva,
— alhadnagyi rendfokozatban	1 év,
— hadnagyi rendfokozatban	2 év,
— főhadnagyi rendfokozatban	2 év,
— századosi rendfokozatban	3 év,
— őrnagyi rendfokozatban	5 év,
— alezredesi rendfokozatban	nincs meghatározva,
— ezredesi rendfokozatban	nincs meghatározva.

Azokat a beosztásokat, amelyekre a jelen pont vonatkozik, valamint az ilyen beosztásokban lévő személyeket megillető kedvezményeket is a honvédelmi miniszter parancsban határozza meg.

Vh. ut. 9.:

(1) bekezdés b) ponthoz: A nagysebességű repülőgépek hajózó állományán a lökhajtásos repülőgépekre szervezetszerűen beosztott és repülőfeladatokat rendszeresen végrehajtó repülgépvezetőket és megfigyelőket kell érteni.

Ugyanebben a pontban meghatározott szolgálati időket az előléptetés szempontjából csak annál a tisztnél lehet figyelembe venni, aki az itt előírt várakozási időt folyamatosan nagysebességű repülőgépen teljesített szolgálatban töltötte el és a kiképzési tervben számára előírt feladatokat végrehajtotta.

(2) Meg nem felelő minősítés esetén, továbbá a tiszti becsületbíróság javaslata alapján, valamint fegyelmi fenyítésül a várakozási idő meghosszabbításának van helye.

(3) A várakozási idő meghosszabbítását meg nem felelő minősítés esetén, továbbá a tiszti becsületbíróság javaslata alap-

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /11

ján, valamint fenyítésül egy-egy évre, legfeljebb egymást követő két alkalommal:

— tisztek esetében a honvédelmi miniszter,

— tiszthelyettesek esetében pedig a vezérkar főnöke rendelheti el.

(4) Ezt követően, amennyiben a várakozási idő meghosszabbítását indokló körülmények továbbra is fennállnak, a hivatásos tisztet, tiszthelyettest, tartalék-, illetőleg nyugdíj jogosultság esetén nyugállományba kell helyezni.

Vh. ut. 10.:

(2)—(4)-hez: A várakozási idő meghosszabbítását tisztek esetében a honvédelmi miniszter, tiszthelyettesek esetében a vezérkar főnöke, az esedékességet követő egy évre parancsban rendeli el. Ennek leteltével az előléptetendőt újra kell minősíteni és amennyiben az összes követelményeknek megfelel, előléptetését javasolni kell, ellenkező esetben a várakozási idő újabb — egy évre való — meghosszabbításának van helye.

18. §. A szakszolgálatos tisztek — amennyiben saját szakszolgálatuk körében főtiszti rendfokozattal járó beosztási hely rendelkezésre nem áll, — összfegyvernemi, fegyvernemi vagy másik szakszolgálatos állománycsoportban az arra előírt feltételek megszerzése után főtiszti rendfokozatba előléptethetők.

Vh. ut. 11.:

A 18. §-ban meghatározott esetekben a tiszt előléptetésére akkor kerül sor, ha a főtiszti vizsga letétele után új, szakképzettségének megfelelő beosztás áll rendelkezésre, amely az előléptetést lehetővé teszi.

19. §. (1) Az egyes rendfokozatokban eltöltött várakozási időt attól a naptól kell számítani, melyet az adott rendfokozatba való előléptetésről szóló parancs kezdőnapként megjelölt.

(2) A várakozási idő háború idejére külön kerül szabályozásra.

Vh. ut. 12.:

Az előléptetési javaslat elkészítésének és felterjesztésének rendjét a honvédelmi miniszter külön szabályozza.

Az előléptetés napja rendszerint az esedékesség napjával azonos. Ha az előléptetési parancs az esedékesség napjáig az előléptetendőnek fel nem róható okból nem kerül kiadásra,

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /12

az előléptetést visszamenőleges hatállyal, az esedékesség napjával kell meghatározni.

A tartalék állományból ismét hivatásos állományba vett volt hivatásos tiszt és tiszthelyettes várakozási idejébe bele kell számolni, az ugyanabban a rendfokozatban, a hivatásos állományban eltöltött időt. A tartalék állományban eltöltött idő, a várakozási időbe nem számítható be.

A hivatásos tiszthelyettesi iskola elvégzése után a hivatásos állományba felvett tiszthelyettes magasabb rendfokozatba való előléptetésénél az ugyanazon rendfokozatban továbbszolgálatban eltöltött várakozási idő is beszámít.

20. §. (1) A honvédelmi miniszternek joga van tiszteket — hadnagytól alezredesig bezárólag — fegyelmi fenyítésként, vagy a tiszti becsületbíróság javaslatára egy rendfokozattal visszavetni. Ezredeseknek és tábornokoknak egy rendfokozattal való visszavetése a Minisztertanács, illetőleg az Elnöki Tanács határozatával történhet.

(2) Hivatásos tiszthelyettesek egy rendfokozattal való visszavetése fegyelmi eljárás alapján a vezérkar főnökének hatáskörébe tartozik.

(3) Rendfokozatban való visszavetés esetén a várakozási időt meg kell határozni.

(4) Az előléptetésre illetékes szerv (10—13. §.) a rendfokozatukban visszavetetteknek jogosult előző rendfokozatukat a várakozási idő letelte előtt is visszaadni, ha azt kiemelkedő szolgálatteljesítéssel kiérdemelték.

(5) Háború idején a tisztek egy rendfokozattal való visszavetésére:

— ezredes és ennél alacsonyabb rendfokozatú tiszt esetében a honvédelmi miniszter,

— százados és ennél alacsonyabb rendfokozatú tiszt esetében a honvédelmi miniszter helyettesek és a néphadsereg vezérkar főnöke,

— főhadnagy és ennél alacsonyabb rendfokozatú tiszt esetében saját fegyvernemükben a néphadsereg fegyvernemi parancsnokai és szolgálati ág főnökei, valamint saját állományukban a hadseregparancsnokok jogosultak,

— tiszthelyettesek egy rendfokozattal való visszavetésére a fegyvernemi parancsnokok, a szolgálati ág főnökök, a hadsereg-, hadtest- és hadosztályparancsnokok is jogosultak.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /13

21. §. (1) Hivatásos állományúakat rendfokozatuktól megfosztani (lefokozni) háború idején és békében:

a) jogerős bírói ítélet alapján,

b) tábornokokat és tiszteket tiszti (tábornoki) becsületbíróság javaslatára,

c) tiszthelyetteseket fegyelmi fenyítésül lehet.

(2) Tiszti (tábornoki) becsületbíróság javaslatára a honvédelmi miniszter előterjesztésére tábornokokat az Elnöki Tanács, ezredeseket a Minisztertanács, alezredeseket és alacsonyabb rendfokozatúakat a honvédelmi miniszter foszthat meg rendfokozatuktól. Hivatásos tiszthelyetteseket fegyelmi eljárás alapján a vezérkar főnöke fokozhat le.

Vh. ut. 13.:

Tiszthelyettesi rendfokozattól fegyelmi úton való megfosztásnak azzal a tiszthelyettessel szemben van helye, aki az utolsó egy éven belül akár a szolgálat ellátása terén tanúsított hanyagsága folytán, akár szolgálaton kívüli súlyosan fegyelemsértő erkölcsi vagy politikai magatartása folytán már előzőleg a legsúlyosabb fenyítésben részesült és újabb súlyos fegyelmi vétséget követett el, vagy az általa elkövetett cselekményével is arról tett bizonyságot, hogy tiszthelyettesi rendfokozat viselésére méltatlan.

22. §. (1) A hivatásos tábornok, tiszt vagy tiszthelyettes — amennyiben ellene fegyelmi, becsületbírósági, vagy büntető eljárás folyamatban nincs — nyomós személyi indokból kérheti rendfokozatáról való lemondásának elfogadását. A lemondás elfogadása felől az jogosult dönteni, aki az adott rendfokozatba való előléptetésre is jogosult. A lemondás elfogadásáig vagy elutasítása esetén a korábban fennállott szolgálati kötelezettségek változatlanul fennállnak.

(2) A rendfokozatról való lemondás magában foglalja a néphadsereggel szemben a hivatásos szolgálatból folyó minden jogosultságnak — így a honvédségi nyugdíj és a leszerelési segély igényének —, elvesztését is.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /14

IV. FEJEZET

SZOLGÁLATI BEOSZTÁS, ÁTHELYEZÉS ÉS VEZÉNYLÉS.

23. §. (1) Az egyes hivatásos tábornoki és tiszti beosztásokba történő kinevezések joga békében:

— a honvédelmi miniszter helyettesei és a vezérkar főnöke, a néphadsereg fegyvernemi parancsnokai, szolgálati ág főnökei, a hadseregparancsnokai és ezekkel egyenlő beosztású tábornokai és tisztjei kinevezésénél a Minisztertanácsot,

— minden egyéb beosztású tábornok és tiszt esetében a honvédelmi minisztert illeti meg,

— kötelékben lévő zászlóaljparancsnoki, ezzel egyenlő és alacsonyabb beosztású tisztek kinevezésének jogát a honvédelmi miniszter a helyetteseire, illetőleg a személyügyi csoportfőnökre, továbbá a néphadsereg fegyvernemi parancsnokaira és szolgálati ág főnökeire, valamint a hadsereg- és hadtestparancsnokokra is átruházhatja.

(2) Háború idején kinevezni jogosult:

a) — a honvédelmi miniszter helyetteseit, a vezérkar főnökét, a néphadsereg fegyvernemi parancsnokait, szolgálati ág főnökeit, hadseregparancsnokait, ezzel egyenlő beosztású tábornokait és tisztjeit a Minisztertanács,

— minden egyéb beosztású tábornokot és tisztet a honvédelmi miniszter,

b) a honvédelmi miniszter a kinevezés jogát:

— ezredparancsnoki, ezzel egyenlő és alacsonyabb beosztásba a hadseregparancsnokokra,

— kötelékben lévő zászlóaljparancsnoki, ezzel egyenlő és alacsonyabb beosztásba a hadtestparancsnokokra,

— századparancsnoki, ezzel egyenlő és alacsonyabb beosztásba a hadosztályparancsnokokra ruházhatja át.

Vh. ut. 14.:

Az egyes beosztások betöltéséhez szükséges képzettségi előfeltételeket a honvédelmi miniszter külön szabályozza.

24. §. (1) A hivatásos tiszthelyettesi beosztásokba való kinevezés joga békében a vezérkar főnökét illeti meg, aki e jogkörét a néphadsereg fegyvernemi parancsnokaira, a szolgálati ág főnökökre, illetőleg a hadsereg-, hadtest- és hadosztályparancsnokokra ruházhatja át.

(2) Háború idején hivatásos tiszthelyettesi beosztásokba a néphadsereg fegyvernemi parancsnokai, a szolgálati ág főnö-

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /15

kök, a hadsereg-, a hadtest- és hadosztályparancsnokok is jogosultak kinevezni.

25. §. (1) A néphadsereg hivatásos állományába tartozó tábornok, tiszt és tiszthelyettes békében a szolgálat érdekében, illetőleg átszervezés alkalmával, vagy saját kérelmére — lehetőleg a kiképzési év befejezésével — bármely helyőrségbe, szakképzettségének megfelelő bármely beosztásba áthelyezhető. Az áthelyezés elrendelésére a kinevezés jogát gyakorló az illetékes.

(2) A hivatásos állományba tartozó tábornok, tiszt és tiszthelyettes eredeti beosztásban való meghagyása mellett a szolgálat érdekében szakképzettségének megfelelő szolgálati feladat ellátására egy év alatt egyfolytában legfeljebb 6 hónapi időtartamra bármely helyőrségbe vezényelhető.

(3) Ugyancsak vezényelni lehet a hivatásos állományba tartozó tábornokot, tisztet és tiszthelyettest állomáshelyén vagy bármely helyőrségben szervezett továbbképző tanfolyamra, annak időtartamától függetlenül.

(4) Háború idején az áthelyezés, illetőleg a vezénylés az (1)—(2) bekezdésben meghatározott korlátozás nélkül elrendelhető.

Vh. ut. 15.:

Áthelyezéseknél mindenkor elsősorban a szolgálat érdekeit kell szem előtt tartani, emellett figyelembe kell venni az áthelyezésre kerülő egyéni kérelmét is.

Vezénylést az egyébként áthelyezésre jogosult elöljáró vagy szerv parancsban rendelhet el. Egy hónapnál hosszabb időtartamú vezénylés tartós vezénylésnek tekintendő és azt tisztek esetében a honvédelmi miniszter, tiszthelyettesek esetében a vezérkar főnöke rendelheti el. Ez alól kivételt képeznek az egy hónapnál hosszabb időtartamú tanfolyamok.

26. §. Hivatásos tábornok, tiszt, vagy tiszthelyettes alacsonyabb beosztásba csak az alábbi esetekben helyezhető:

a) ha minősítése szerint szolgálatát nem képes megfelelően ellátni,

b) átszervezés esetén, ha csak alacsonyabb beosztásban van betöltésre váró hely,

c) tiszti becsületbíróság javaslatára,

d) fegyelmi fenyítésül.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /16

Vh. ut. 16.:

a) pont alapján akkor van helye alacsonyabb beosztásba helyezésnek, ha a tiszt, vagy tiszthelyettes legjobb igyekezete ellenére a beosztásával járó feladatoknak megfelelni huzamosabb idő — legalább egy év — után sem képes.

c)—d) pontokhoz: Az ilyen címen alacsonyabb beosztásba helyezett személyt egy év letelte előtt magasabb beosztásba visszahelyezni nem lehet.

27. §. (1) Vezető beosztásba a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány határozata alapján, egyéb beosztásokba az illetékes miniszterekkel történt megállapodás alapján, a honvédelmi miniszter jogosult egyes tábornokokat, tiszteket és tiszthelyetteseket — hivatásos állományban való meghagyásuk mellett — meghatározott feladatok elvégzésére más minisztériumokba, hivatalokba, szervezetekhez és intézményekhez szolgálattételre tartósan vezényelni.

(2) A más szervhez tartósan vezényelt személyek nem a néphadsereg, hanem a munkahelyük létszámkeretét terhelik.

(3) A más szervhez tartósan vezényeltek:

a) illetményüket az illető szervtől kapják, az azonban nem lehet kevesebb a vezénylést megelőző honvédségi illetményüknél,

b) egyenruha és egyéb ruházati ellátmányukat — a honvédelmi miniszter által külön megállapított kiméretben — a Honvédelmi Minisztériumtól kapják,

c) előléptetésük és kitüntetésük — a szerv vezetőjének javaslatára, a honvédelmi miniszter parancsa alapján — a hivatásos állományra meghatározott módon történik,

d) egyebekben a néphadsereg hivatásos állományának általános jogait élvezik,

e) a katonai fegyelmi, becsületbírósági és büntető jogszabályok hatálya alatt állanak.

Vh. ut. 17.:

A más szervekhez tartósan vezényelt tábornokok és tisztek hivatásos állományviszonyából adódó ügyeit a Személyügyi Csoportfőnökség, politikai tisztekét a Politikai Csoportfőnökség, tiszthelyettesekét a vezérkar Szerv. és M. Csf-ség végzi. Szolgálati elöljárójuk a személyügyi csoportfőnök, a politikai csoportfőnök, illetve tiszthelyettesek esetében a vezérkar szerv. és m. csoportfőnöke.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /17

V. FEJEZET

A SZOLGÁLATI IDŐ MEGÁLLAPÍTÁSA.

28. §. (1) A hivatásos katonai szolgálattal összefüggő jogosultságok (szolgálati időpótlék, szabadság, leszerelési segély, nyugdíjigény stb.) alapul vételére a hivatásos állományba tartozó minden tábornok, tiszt és tiszthelyettes szolgálati idejét meg kell állapítani.

(2) A szolgálati idő kezdőnapját a hivatásos állományba való felvétel alkalmával, tisztek esetében a honvédelmi miniszter, tiszthelyettesek esetében a vezérkar főnöke parancsban állapítja meg.

(3) A jelen határozat hatálybalépésekor hivatásos szolgálatot teljesítő tábornokok, tisztek, tiszthelyettesek szolgálati idejét a honvédelmi miniszter által meghatározott időpontig a jelen határozatnak megfelelően kell megállapítani.

Vh. ut. 18.:

A szolgálati idő kezdőnapját, jelen végrehajtási utasítás hatálybalépésétől kezdve, folyamatosan 1959. december 31-ig tábornokok és tisztek esetében a honvédelmi miniszter, tiszthelyettesek esetében a vezérkar főnöke parancsban állapítja meg. Ezt az érdekelt személyi okmányaiban — minden ehhez fűződő jogosultság alapulvételéhez — be kell jegyezni és az érdekelteknek erről parancskivonatot kell adni.

29. §. (1) A szolgálati időt a hivatásos állományba vétel napjától kell számítani.

(2) Ezen felül a szolgálati időbe a 20. életév betöltése után — igazolás alapján — be kell számítani:

— a sorállományú katonai szolgálatban,
— a továbbszolgálatban,
— a tartalékosként ideiglenes tényleges szolgálatban,
— a más fegyveres testület állományában,
— hadifogságban,
— öregségi-, illetőleg betegbiztosítással járó munkaviszonyban, vagy mint keresőképtelen, betegbiztosításban,
— a fasizmus elleni fegyveres harcokban, más szocialista állam hadseregében,
— munkásmozgalmi tevékenység miatt börtönben (internálásban) eltöltött időt is.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /18

(3) A nagy sebességű repülőgépek hajózó állományánál, a kiképzési tervben előírt feladatok és repülési idő teljesítése esetén, a ténylegesen repült idő minden hónapja, két hónapnak számít. A szolgálati időpótlék és leszerelési segély megállapítására azonban ez nem vonatkozik.

Vh. ut. 19.:

A 29. §. (3) bekezdés alapján teljesített szolgálati időt a nyugdíjjogosultság elbírálásánál kell figyelembe venni.

(4) A hadiszolgálatban eltöltött idő beszámításáról külön jogszabály rendelkezik.

Vh. ut. 20.:

A szolgálati időbe beszámítható szolgálati, illetőleg munkaviszonyt, stb. az illetékes katonai parancsnokság, vagy polgári hatóság által kiállított hiteles okirattal kell igazolni. Az igazolás elfogadása tekintetében tábornokoknál és tiszteknél a Személyügyi Csoportfőnökség, politikai tiszteknél a Politikai Csoportfőnökség, tiszthelyetteseknél a VK. Szerv. és M. Csfség a Pénzügyi Csoportfőnökséggel egyetértésben dönt.

A parancsban megállapított szolgálati idő esetleges módosítását a szükséges bizonyító okiratok csatolásával szolgálati úton, írásban lehet kérni a honvédelmi minisztertől, illetőleg a vezérkar főnökétől.

VI. FEJEZET.

SZABADSÁG.

30. §. Hivatásos tábornokok, tisztek és tiszthelyettesek részére a teljes illetmény folyósítása mellett — naptári napokban meghatározva —, az alábbi szabadságok adhatók:

a) évi rendes szabadság,

b) rendkívüli szabadság,

c) tanulmányi szabadság,

d) egészségügyi szabadság.

31. §. Hadiállapot vagy rendkívüli állapot kihirdetésekor valamennyi szabadságot — az egészségügyi szabadság kivételé-

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /19

vel —, be kell szüntetni és a szabadságon lévők kötelesek beosztásukba haladéktalanul bevonulni.

32. §. (1) Évi rendes szabadság megillet minden hivatásos tábornokot, tisztet és tiszthelyettest.

(2) Az évi rendes szabadság mértéke:

a) minden tábornok, tiszt, tiszthelyettes részére 15 nap alapszabadság:

b) szolgálati idő alapján:

25 évnél hosszabb szolgálati idő esetén	14 nap,
20—25 év szolgálat esetén	12 nap,
15—20 év szolgálat esetén	10 nap,
10—15 év szolgálat esetén	9 nap,
5—10 év szolgálat esetén	8 nap,
3—5 év szolgálat esetén	7 nap,
3 éven aluli szolgálat esetén pótszabadság	5 nap

c) beosztás alapján:

1—3 beosztási illetménynél	16 nap,
4—6 beosztási illetménynél	13 nap,
7—10 beosztási illetménynél	10 nap,
11—15 beosztási illetménynél	9 nap,
16 és ennél alacsonyabb beosztási illetményű tiszteknél és tiszthelyetteseknél	6 nap.

(3) A szabadságot az év folyamán általában egyfolytában kell kiadni, következő évre átvinni csak a honvédelmi miniszter engedélyével lehet. A szabadságot pénzben megváltani nem lehet.

(4) A katonai tanintézetekben tanuló hivatásos állományú hallgatóknak a kiképzési év befejeztével 30 nap szabadság jár.

(5) A tiszti és tiszthelyettesi iskola elvégzése után 30 nap szabadság jár.

(6) Katonai tanintézetek és a tiszti, valamint a hivatásos tiszthelyettesi iskolák hallgatói számára évközben esetleg adott rendkívüli szabadság a (4)—(5) bekezdésekben meghatározott szabadságba nem számítható be.

(7) A (4)—(5) bekezdésekben meghatározott szabadság az évi rendes szabadságba beszámítandó.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /20

33. §. (1) Rendkívüli szabadság csak különösen indokolt esetben engedélyezhető, ha a rendes szabadság már kiadásra került vagy a körülmények indokolják annak mértékén felüli további szabadság engedélyezését.

(2) Egy naptári éven belül az egység-, magasabb egység parancsnokok legfeljebb 7 nap rendkívüli szabadságot engedélyezhetnek a hivatásos állományú tisztek, illetőleg tiszthelyettesek részére.

(3) Tiszteknek a honvédelmi miniszter, hivatásos tiszthelyetteseknek a vezérkar főnöke egy naptári éven belül legfeljebb egy hónapig terjedő rendkívüil szabadságot engedélyezhet.

34. §. A hivatásos tisztek és tiszthelyettesek tanulmányi szabadságát az általános rendelkezések szerint kell biztosítani. Az évi rendes és tanulmányi szabadság együttes tartama azonban 45 naptári napot nem haladhat meg.

35. §. (1) Egészségügyi szabadságot katonaorvosi javaslatra kell engedélyezni. A szabadság időtartama annak orvosilag igazolt szükségességétől függ.

(2) Az egészségügyi szabadság — a kórházi, gyógyintézeti ápolás időtartamát is beszámítva —, összesen egy évig, TBC-s megbetegedés esetén két évig terjedhet.

(3) Szolgálati kötelezettségek végrehajtása közben és annak következtében keletkezett betegség, baleset esetén az egészségügyi szabadság teljes felgyógyulásig, illetve a végső fogyatkozás kialakulásáig jár.

(4) Az egészségügyi szabadságoltat egy év, TBC-s megbetegedés esetén két év elteltével katonaorvosi felülvizsgáló bizottság elé kell állítani. A bizottság véleményt nyilvánít az egészségügyi szabadságolt katonai szolgálatra való alkalmasságáról.

Vh. ut. 21.:

Az évi rendes szabadság nem jár azon hivatásos állományúak részére, akik egész éven át folyamatosan egészségügyi szabadságon voltak.

Az évi rendes szabadságot csak fontos és halaszthatatlan szolgálati érdekből, az eggyel magasabb elöljáró hozzájárulásával szabad megszakítani.

A beosztás alapján járó pótszabadság megállapításánál a tényleges besorolás szerinti beosztási illetménycsoportot, kiemelt beosztási illetmény, vagy személyi fize-

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /21

tés esetén a beosztásra az állománytáblában meghatározott („villa" esetén a legmagasabb) beosztási illetménycsoportot kell alapul venni.

A 35. §. (2) bekezdés szerinti egészségügyi szabadság fogalmába értendő minden, a betegség miatt a szolgálati beosztásból folyamatosan távoltöltött idő.

Az egészségügyi szabadság és felülvizsgálat rendjét a honvédelmi miniszter külön utasításban szabályozza.

36. §. (1) A Munkaképességcsökkenést Véleményező Orvosi Bizottság megállapítása szerint a munkaképességét legalább 67%-ban elvesztett és katonai szolgálatra alkalmatlan szabadságoltat rokkantsági nyugállományba kell helyezni.

(2) A betegség kezdetétől számított egy év (TBC. esetében két év) eltelte előtt is rokkantsági nyugállományba lehet helyezni az egészségügyi szabadságoltat, ha végső fogyatkozása már kialakult.

(3) Az egészségügyi szabadság 4. hónapjának végéig a megbetegedés előtti közvetlen beosztás szerint járó összilletményt kell folyósítani. Ezt követően az egészségügyi szabadság tartama alatt az összilletmény 75%-a folyósítandó.

(4) Az orvosi felülvizsgáló bizottság döntése alapján katonai szolgálatra alkalmatlan, de rokkantsági, öregségi nyugdíjra nem jogosult egészségügyi szabadságoltakat a IX. fejezetben foglaltaknak megfelelően végelbánás alá kell vonni, illetve indokolt esetben az 51. §. (1) bekezdésében foglaltak szerint kell eljárni.

37. §. A hivatásos szolgálatot teljesítő terhes nőket és anyákat megilletik a Munka Törvénykönyvében és az anya- és csecsemővédelemmel kapcsolatos jogszabályokban foglalt kedvezmények.

VII. FEJEZET.

MINŐSÍTÉS ÉS SZOLGÁLATI JELLEMZÉS.

38. §. (1) A hivatásos tábornokokat, tiszteket és tiszthelyetteseket két évenként,

katonai akadémiák és tiszti iskolák növendékeit minden évfolyam elvégzése után,

a hat hónapnál hosszabb időtartamú tanfolyam hallgatóit annak befejezése után minősíteni kell.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /22

(2) A minősítést a közvetlen parancsnoknak kell elkészíteni és azt az elöljáró parancsnok hagyja jóvá.

(3) A minősítést teljes terjedelmében — rámutatva a minősítésben rögzített hiányosságokra és azok kijavításának módjára —, a közvetlen parancsnok köteles a minősített személy tudomására hozni.

Vh. ut. 22.:

A minősítés végrehajtására vonatkozó részletes szabályokat a honvédelmi miniszter által kiadandó „Minősítési Utasítás" állapítja meg.

39. §. Előléptetésre, kitüntetésre, magasabb beosztásba helyezésre és áthelyezésre, valamint tartalék állományba, illetőleg nyugállományba helyezésre irányuló javaslat, továbbá áthelyezés alkalmával a 38. §. (2) bekezdésében meghatározott elöljáró szolgálati jellemzést készít. A javaslatot szolgálati úton kell felterjeszteni, s azt az elöljáró parancsnok köteles véleményezni.

VIII. FEJEZET.

A HIVATÁSOS ÁLLOMÁNYÚ SZEMÉLYEK EGYÉB JOGAI ÉS KÖTELESSÉGEI.

40. §. (1) A néphadsereg hivatásos állományú tagjai élvezik, mindazon alapvető jogokat és kedvezményeket, melyeket a Magyar Népköztársaság Alkotmánya általában az állampolgárok részére biztosít.

(2) A néphadsereg hivatásos állományú tagjainak különleges jogait és kötelességeit, a katonai esküben, jelen határozatban és a néphadsereg szabályzataiban foglaltak határozzák meg.

41. §. (1) A hivatásos állományú személyek csak illetékes parancsnokuk engedélyével köthetnek házasságot.

(2) Az engedély kiadásának szabályait és az engedélyezésre jogosult parancsnokot a honvédelmi miniszter állapítja meg.

(3) Az engedély kiadásának megtagadása esetén a honvédelmi miniszterhez lehet panasszal fordulni, aki az engedélyezés tárgyában végső fokon dönt.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /23

42. §. Tiszthelyetteseknek a közép- és felsőiskolákon, valamint egyetemeken való továbbtanulását az egységparancsnok, tiszteknek az egyetemeken és főiskolákon való tanulást a magasabb parancsnok engedélyezi.

Vh. ut. 23.:

Az egyetemi és főiskolai felvételre irányuló kérelmeket az illetékes parancsnok engedélyezése után szolgálati úton a HM Személyügyi Csoportfőnökséghez kell felterjeszteni döntés és illetékes hatósághoz való továbbítás végett.

43. §. A néphadsereg katonai akadémiái által kiadott oklevél (diploma) az egyetemek okleveleivel (diplomáival) egyenértékű.

A néphadsereg technikus tiszti (híradó, műszaki stb.) iskolái által kiállított bizonyítvány (diploma) a technikumok bizonyítványaival (diplomáival) egyenértékű.

44. §. Azok a tisztek, akik valamely tudományos fokozatot elértek, vagy mint aspiránsok, tudományos fokozatok elérésére törekednek, élvezik mindazon jogokat és kedvezményeket, melyeket a népköztársaság törvényes rendelkezései a tudományos munkásoknak biztosítanak.

45. §. (1) A néphadsereg hivatásos állományú tagjainak kitüntetése:

a) meghatározott szolgálati évek után,

b) kimagasló érdemek elismeréséül esetenként történik.

(2) A tábornokok, tisztek és tiszthelyettesek a néphadseregben 1945. évi január hó 1. napja után hivatásos szolgálatban ténylegesen eltöltött szolgálati éveik alapján az Elnöki Tanács rendeletével meghatározott kitüntetésekre terjesztendők elő.

(3) A honvédelmi miniszter meghatározott szolgálat idő eltelte, vagy a szolgálat ellátásában elért eredmények elismeréséül kitüntető érmet adományozhat.

(4) Kimagasló érdemek, vagy eredmények alapján adományozható kitüntetésekre lehet felterjeszteni azt a tábornokot, tisztet vagy tiszthelyettest, aki:

— fegyveres harcokban hősies magatartást tanúsított,

— elemi csapásoknál példamutató, személyes bátorságával emberéletet vagy jelentős értéket mentett meg,

— a kiképzésben vagy szolgálatának ellátása terén kimagasló eredményeket ért el.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /24

(5) Kitüntetésre nem terjeszthető elő, aki ellen becsületügyi vagy büntető eljárás van folyamatban, illetőleg büntetés végrehajtásának hatálya alatt áll.

Vh. ut. 24.:

A kitüntetésekre való felterjesztéseket az illetékes parancsnok eszközli, 6 héttel az esedékesség időpontja előtt, illetőleg az arra való érdemesség megszerzése alkalmából.

46. §. Hivatásos tábornokok, tisztek, illetőleg tiszthelyettesek szolgálatukkal egyidejűleg más kereső foglalkozást csak a honvédelmi miniszter engedélyével folytathatnak.

47. §. (1) A néphadsereg hivatásos állományú tagjai az általuk — e szolgálati viszony tartama alatt — elkövetett katonai és közönséges bűntettek miatt a katonai büntetőbíráskodás hatálya alá tartoznak.

(2) A hivatásos, nyugállományú és tartalékos tiszteket a tiszti becsületet sértő cselekményeikért a tiszti becsületbíróság vonja felelősségre.

(3) Az illetékes parancsnok fegyelmi jogkörébe tartoznak a hivatásos állomány tagjai által elkövetett:

a) fegyelmi vétségek,

b) szabálysértések, továbbá

c) a törvény szerint fegyelmi úton is megtorolható — csekélyebb súlyú — katonai és közönséges bűntettek.

(4) A hivatásos állomány tagjai a néphadseregnek okozott károkért illetményük terhére kártérítésre kötelezhetők.

(5) A tiszti becsületbírósági, valamint a fegyelmi és a kártérítési eljárás szabályait a néphadsereg megfelelő szabályzatai (parancsok, utasítások) állapítják meg.

48. §. (1) A 47. §. (1)—(3) bekezdéseinek esetében az illetékes parancsnok elrendelheti az eljárás alatt állónak a szolgálati beosztásából való felfüggesztését, ha az elkövetett cselekmény súlya, vagy jellege miatt a szolgálattól való ideiglenes távoltartás szükséges.

(2) A beosztásból való felfüggesztés egy hónapon túl tisztek esetében csak a honvédelmi miniszter, tiszthelyettesek esetében a vezérkar főnöke engedélyével tartható fenn.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /25

(3) A beosztásból való felfüggesztés tartama alatt az eljárás alatt álló személy illetményeit — a rendfokozati illetmény és az ezután járó szolgálati időpótlék, valamint a családi pótlék kivételével — az illetékes parancsnok jogosult visszatartani.

A visszatartott illetmény utólag csak az esetben kerülhet kifizetésre, ha az eljárás jogerős felmentéssel fejeződött be.

49. §. (1) Nyugállományba helyezett tábornokok, tisztek és tiszthelyettesek kérésére a honvédelmi miniszter az egyenruha viselését engedélyezheti.

(2) A nyugállományba helyezett hivatásos tábornokokat, tiszteket és tiszthelyetteseket megilleti a honvédségi egészségügyi ellátás, a szolgálati lakás megtartása, a honvédségi üdülők, kulturális intézmények és rendezvények látogatása, gyermekeiknek előjog a katonai középiskolára, illetőleg a tiszti iskolára való felvételre.

A büntető, becsületügyi vagy fegyelmi eljárás során nyugállományba helyezetteket a fenti kedvezmények nem illetik meg.

50. §. (1) A hivatásos állományból elbocsátott személyeknek a néphadseregnél beszámított szolgálati idejét újabb közszolgálatba, vagy munkaviszonyba lépés esetén teljes egészében be kell számítani.

(2) A leszerelt személy munkaviszonyát — amennyiben más jogszabály kedvezőbb feltételt nem állapít meg — folyamatosnak kell elismerni, ha a leszerelését — leszerelési segéllyel való ellátottsága időtartamát (59—60. §.) — követő 30 napon belül munkaviszonyba lép.

(3) A leszerelt személy, valamint családtagjai a leszerelési segéllyel való ellátottság tartama alatt (59—60. §.) bekövetkezett megbetegedés esetén — a táppénz kivételével — jogosultak az általános rendelkezések szerinti társadalombiztosítási szolgáltatásokra. A leszerelési segéllyel való ellátottság megszűnésének időpontjától kezdődően a leszerelt, keresőképtelen beteg személy táppénzre is jogosult.

51. §. (1) A hivatásos állománynak a szolgálatteljesítés közben megrokkant, de még munkaképes tagjait a honvédelmi miniszter tartozik elsősorban a néphadseregnél megfelelő munkakörbe elhelyezni. Ennek hiányában ezeket a személyeket más állami szerveknél a munkahelyek betöltésénél előnyben kell részesíteni.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /26

(2) A hősi halottak közvetlen családtagjait a fegyveres testületek és más szervek munkahelyének betöltésénél, valamint közép- és felsőfokú iskolákra való felvételnél, előnyben kell részesíteni.

IX. FEJEZET.

ELBOCSÁTÁS A HIVATÁSOS ÁLLOMÁNYBÓL.

52. §. A hivatásos állományból tábornokokat és tiszteket a honvédelmi miniszter, tiszthelyetteseket pedig a vezérkar főnöke nyugállományba, illetve tartalékállományba helyezés útján bocsáthat el. Tábornokot tartalékállományba helyezni csak a Minisztertanács határozatával lehet.

53. §. (1) A hivatásos szolgálat felső korhatára békében, tábornokok esetében a 60., tisztek és tiszthelyettesek esetében az 55. életév betöltése.

(2) A honvédelmi miniszter szolgálati érdekből háború idején, valamint beleegyezésükkel békében is egyes fontos beosztású tábornokokat és főtiszteket az (1) bekezdésben megállapított felső korhatár elérése után is visszatarthat a hivatásos szolgálatban.

(3) A hivatásos állományú tábornokok, tisztek és tiszthelyettesek honvédségi szolgálati nyugdíjra 25 évi szolgálati idő után, megrokkanás esetén a szolgálati időtől függetlenül rokkantsági nyugdíjra jogosultak.

54. §. (1) Nyugállományba helyezésnek hivatalból és kérelemre van helye.

(2) Hivatalból nyugállományba kell helyezni békében azt a tábornokot, tisztet és tiszthelyettest, aki a hivatásos szolgálat felső korhatárát (53. §. (1) bekezdés) elérte — kivéve az 53. §. (2) bekezdésének esetét.

(3) A hivatásos szolgálat felső korhatárának elérése előtt is hivatalból kell nyugállományba helyezni azt a tábornokot, tisztet és tiszthelyettest, aki a nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati idővel rendelkezik, amennyiben:

a) a hivatásos katonai szolgálatra egészségügyi okokból alkalmatlanná vált,

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /27

b) rendfokozatát a nyugdíjigény érintése nélkül katonai bírósági ítélet, vagy tiszti becsületbírósági javaslat alapján, illetve tiszthelyettes fegyelmi eljárás során elvesztette.

c) jogerős bírói ítélettel — a nyugdíjigény érintése nélkül — 3 hónapot meghaladó és fel nem függesztett szabadságvesztés büntetésre ítélték,

d) elbocsátását meg nem felelő minősítés okából, illetve tiszti becsületbíróság javaslata alapján, vagy fegyelmi okból rendelték el,

e) átszervezés folytán létszámfelettivé vált.

Vh. ut. 25.:

A (3) bekezdés a) pontja esetében az alkalmatlanságot katonaorvosi felülvizsgáló bizottság állapítja meg.

A (3) bekezdés b) pontja alapján a nyugállományba helyezést a katonai bíróság jogerős ítélete, illetőleg a jogerős tiszti becsületbírósági határozat, vagy fegyelmi döntés alapján parancsban kell elrendelni.

A (3) bekezdés c) pontja esetében a nyugállományba helyezést az ítélet jogerőre emelkedése után haladéktalanul el kell rendelni.

A (3) bekezdés d) pontja alapján fegyelmi okból nyugállományba helyezésnek akkor van helye, ha a tábornok, tiszt. vagy tiszthelyettes fegyelemsértő cselekménye olyan jellegű, hogy emiatt a hivatásos állományban további szolgálatteljesítésre méltatlan.

(4) A szolgálati időre tekintet nélkül kell nyugállományba helyezni azt a tábornokot, tisztet és tiszthelyettest, aki a rokkantsági nyugdíjra véglegesen jogosulttá vált.

(5) Megfelelő indokok alapján saját kérelmére nyugállományba helyezheti a honvédelmi miniszter azt a tábornokot és tisztet, illetőleg a vezérkar főnöke azt a tiszthelyettest, aki a nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati idővel rendelkezik.

55. §. A nyugállományba helyezett tábornokot és tisztet a honvédelmi miniszter, tiszthelyettest pedig a vezérkar főnöke jogosult békében a hivatásos szolgálat felső korhatáráig beleegyezésével a hivatásos állományba visszavenni, háború idején pedig a hadkötelezettség felső korhatáráig a hivatásos szolgálatba visszarendelni.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /28

56. §. (1) A hivatásos állományból tartalék állományba helyezésnek nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati idő elérése előtt helye van, ha a tábornok, tiszt vagy tiszthelyettes:

a) a hivatásos katonai szolgálatra egészségügyi okokból alkalmatlanná vált és végleges rokkantsági nyugdíjra nem jogosult,

b) rendfokozatát katonai bírósági, tiszti becsületbírósági, illetőleg mint tiszthelyettes fegyelmi eljárás során elvesztette,

c) három hónapot meghaladó és fel nem függesztett szabadságvesztés büntetésre jogerősen el lett ítélve,

d) elbocsátását tiszti becsületbírósági vagy fegyelmi eljárás során rendelték el,

e) meg nem felelő minősítés esetén (17. §. 4. bek.),

f) ha átszervezés során létszámfelettivé vált és 10 éves tényleges katonai szolgálati idővel még nem rendelkezik.

(2) 10 évi vagy ezt meghaladó szolgálati idővel rendelkező hivatásos állományú személyeket létszámfelettiként, illetve átszervezés címén elbocsátani nem lehet.

(3) Rendfokozat nélkül tartalék állományba kell helyezni szolgálati idejétől függetlenül azt, aki rendfokozatáról lemondott és lemondását elfogadták.

(4) Bármely hivatásos állományú tábornok, tiszt, vagy tiszthelyettes békében kérheti méltánylást érdemlő okokból a tartalék állományba helyezését, ha a nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati idővel még nem rendelkezik.

Vh. ut. 26.:

Az (1) bekezdés a), b), c) és d) pontjai esetében a jelen Végrehajtási Utasítás 25. pontjának rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók.

Az (1) bekezdés f) pont, valamint a (2) bekezdés szerinti 10 évi szolgálati idő alatt a hivatásos szolgálatban ténylegesen eltöltött 10 éves szolgálatot kell érteni.

57. §. A hivatásos állományból tartalék állományba helyezett személyt csak a tartalékos hadkötelezettség terheli, önként jelentkezés folytán azonban a hivatásos állományba bármikor visszavehető.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /29

58. §. A hivatásos állományból az 54. §. (3) bekezdésének b) pontja, illetőleg az 56. §. (1) bekezdésének b) pontja alapján elbocsátott személyt rendfokozat nélküli honvédként kell a tartalék állományba helyezni.

59. §. (1) A hivatásos állományból tartalék állományba helyezett tábornok, tiszt és tiszthelyettes — a szolgálati idejétől függően — leszerelési segélyre jogosult.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés nem vonatkozik arra, akinek tartalék állományba helyezése lefokozás, rendfokozatáról való lemondás, vagy 3 hónapot meghaladó szabadságvesztés büntetésre történt jogerős elítéltetése miatt, vagy 10 évi szolgálati idő előtt saját kérelmére történt.

60. §. (1) A leszerelési segély összege:

a) 5 évnél rövidebb szolgálati idő esetén 2 havi illetménynek megfelelő összeg,

b) 5 évi szolgálati idő esetén 2 havi, ezenfelül minden eltöltött teljes év után $^1/_2$ havi illetménynek megfelelő összeg, valamint a családi pótlékra jogosult minden gyermek után a leszerelési segély 15%-a. Ezek együttes összege azonban nem haladhatja meg a 6 havi illetményt.

(2) Azoknak a személyeknek, akiknek a tartalék állományba helyezésük tíz évi szolgálati idő után saját kérelmükre vagy rendfokozatuk érintése nélkül három hónapot meg nem haladó szabadságvesztés büntetés, illetőleg tiszti becsületbírósági, vagy fegyelmi eljárás folytán történt, leszerelési segélyként egy hónapi illetményüknek megfelelő összeg jár.

(3) A honvédelmi miniszter kivételes méltánylást érdemlő esetben a leszerelési segély összegét az (1) és (2) bekezdés rendelkezéseitől eltérően, magasabb összegben is megállapíthatja.

(4) A néphadsereg hivatásos állományából tartalék állományba helyezett azon személyek, akik közvetlenül más fegyveres vagy rendészeti testület állományába kerülnek felvételre, leszerelési segélyre nem jogosultak.

(5) A néphadsereg hivatásos állományából tartalék állományba helyezett azon személyek részére járó leszerelési segély, — akiknek elhelyezéséről a néphadsereg gondoskodik — a két havi illetmény összegét nem haladhatja meg.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /30

(6) A leszerelési segély megállapításánál egyszer már figyelembe vett szolgálati időt ugyanezen szempontból ismételten beszámítani nem lehet.

Vh. ut. 27.:

A leszerelési segély összegét — a leszerelést elrendelő parancsban — tisztek esetében a honvédelmi miniszter, tiszthelyettesek esetében a vezérkar főnöke állapítja meg.

A leszerelő a tartalék-, illetve nyugállományba helyezését elrendelő parancs tudomásulvételének napjáig az évi keretösszeg terhére vásárolt, az eltelt hónapokkal arányos összegű ruházati cikkeket megtarthatja.

Az évi ruházati keretösszegből pénzbeli térítés, csak az adott évből szolgálati viszonyban eltöltött teljes hónapok arányában, az addig vásárolt ruházat értékének levonásával folyósítható.

A tartalék-, illetőleg nyugállományba helyezett részére, az évi rendes szabadságnak a szolgálati viszonyban eltöltött teljes hónapok után járó arányos részét — amennyiben annak kivételére még nem került sor — pénzben kell kifizetni. Nem váltható meg pénzben a ki nem vett szabadság azok részére, akiknek a tartalék-, illetve nyugállományba helyezését fegyelmi-, tiszti becsületbírósági vagy büntető eljárás következtében rendelték el. Amennyiben a tartalék-, illetve nyugállományba helyezett a leszerelés időpontjáig több szabadságot kapott, mint amennyi részére a szolgálati viszonyban eltöltött hónapok alapján járt volna, ennek pénzértékét visszatéríteni nem kell.

X. FEJEZET.

ÁTMENETI ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.

61. §. Ezen határozat hatálybalépésekor a néphadsereg hivatásos állományában szolgálatot teljesítő azon személyek esetében, akik az 1945. évi január hó 1. napját követően közvetlenül a polgári életből, vagy tanfolyam elvégzése után első ízben kerültek a hivatásos állományba, a szolgálati időt a 20. életévük betöltésétől igazoltnak kell tekinteni.

A tiszti iskolán, illetőleg az egyetemek és főiskolák rendes (nappali) tagozatán töltött tanulmányi időt a szolgálati időbe beszámítani nem lehet.

62. §. A hivatásos állomány azon tagjai esetében, akiknek magasabb szolgálati időpótlékra való jogosultságát a korábbi

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /31

rendelkezések szerint már megállapították, azt a jelen határozat eltérő rendelkezései alapján csökkenteni nem lehet, a következő emelkedésnek azonban csak a jelen határozat szerint megállapított szolgálati idő alapulvételével van helye.

63. §. Jelen határozat 1959. év március hó 1. napján lép hatályba.

64. §. A jelen határozat rendelkezéseit a Határőrség, a BM Karhatalom és Légoltalom hivatásos állományú tagjaira is értelemszerűen alkalmazni kell azzal, hogy a felsorolt fegyveres testületek vonatkozásában a honvédelmi miniszternek biztosított jogkört, a belügyminiszter gyakorolja.

65. §. Jelen határozat életbeléptetésével a Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1955. évi 4. sz. határozata és az 1950. évi 18. sz. törvényerejű rendelet és más ellentétes értelmű jogszabályok — hatályukat vesztik.

66. §. Jelen határozat végrehajtásáról a honvédelmi miniszter és a belügyminiszter, az érintett miniszterekkel egyetértésben intézkedik.

(Az Elnöki Tanács határozatának aláírásai:)

Budapest, 1959. évi február hó 13-án.

DOBI ISTVÁN s. k.,
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának elnöke.

KRISTÓF ISTVÁN s. k.,
a Népköztársaság
Elnöki Tanácsának titkára.

(A honvédelmi miniszter végrehajtási utasításának aláírása:)

Budapest, 1959. évi március hó 1-én.

RÉVÉSZ GÉZA vezérezredes s. k.,
honvédelmi miniszter.

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /32

ÁBTL - 4.2. - sz.n. - HM ET /1959 /33